

VYUŽITÍ ŠKOLNÍHO AKVÁRIA VE VYUCE

Prof.RNDr.Lubomír Hanel, CSc.

Využití akvária ve výuce

- detailní poznání **chování jedinců** (pohyb, dýchání, potravní, vnitrodruhové, mezidruhové)

Projektová výuka

- **epigamní projevy**
- **parentální péče**
- **sledování parametrů** nezbytných pro úspěšné rozmnožování
- pokusy chovu a odchovu v definovaných podmínkách (**fenomén Rosy Lee, početnost populace versus objem nádrže**)
- **šlechtění a genetika**
- **vliv teploty** a dalších parametrů vody na poměr pohlaví

■ Předpoklad úspěšného akvaristy

- Odborné znalosti
- Odpovídající technické vybavení
- Pozorovací schopnosti
- Cit

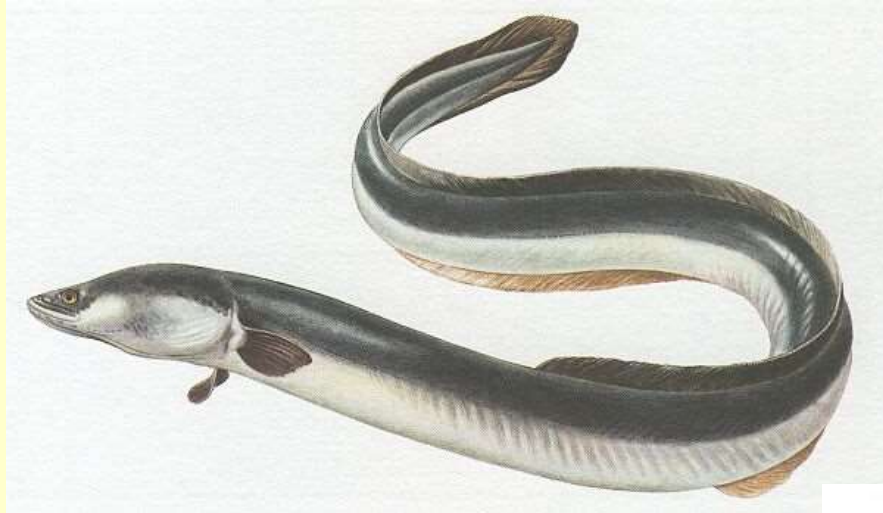
Lze vytvořit stejné podmínky v akváriu jako v přírodě?

Biotopní akvárium

Proč je dosahované stáří ryb v akváriích v průměru vyšší než v přírodě?

85 let

49 let

Příklad pozorování a jednoduchých experimentů

Pohyb vodních živočichů

Pohyb vodních živočichů plazivý

Pohyb vodních živočichů plazivý

© - josef hlasek
www.hlasek.com
Ancyclus fluviatilis 10863

Pohyb vodních živočichů rytí v substrátu

Pohyb vodních živočichů kráčivý

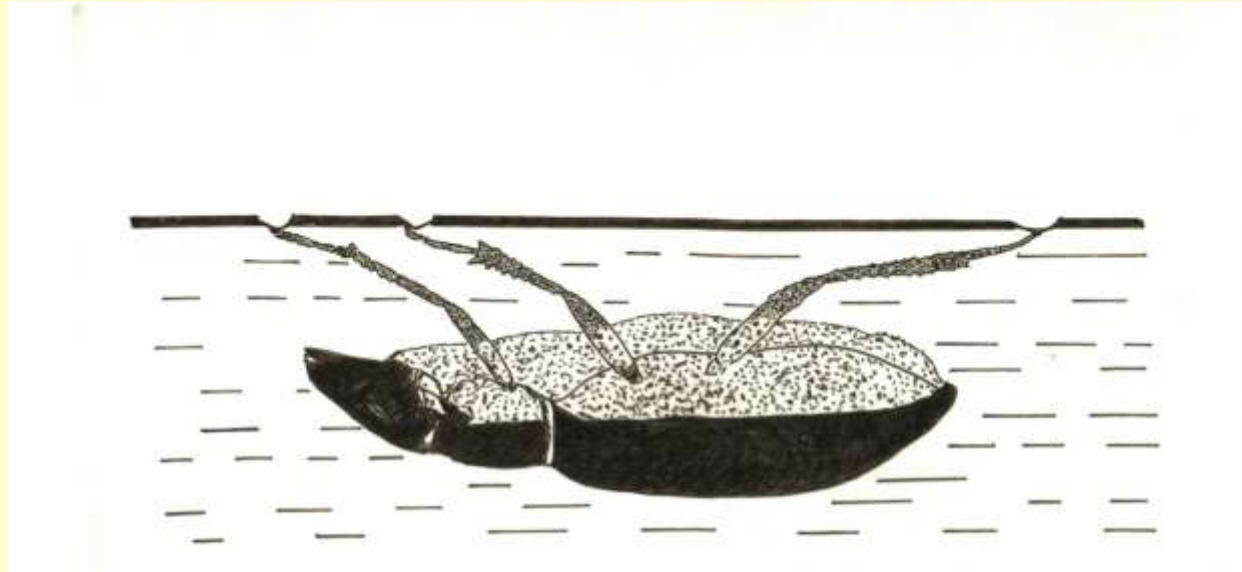
Pohyb vodních živočichů

kráčivý

Pohyb vodních živočichů

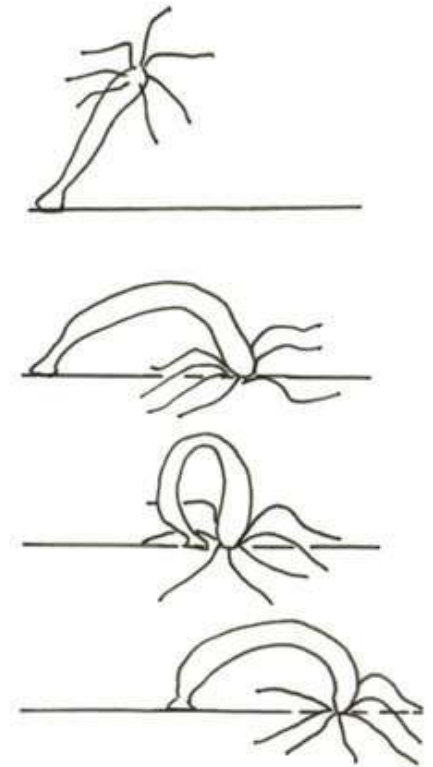
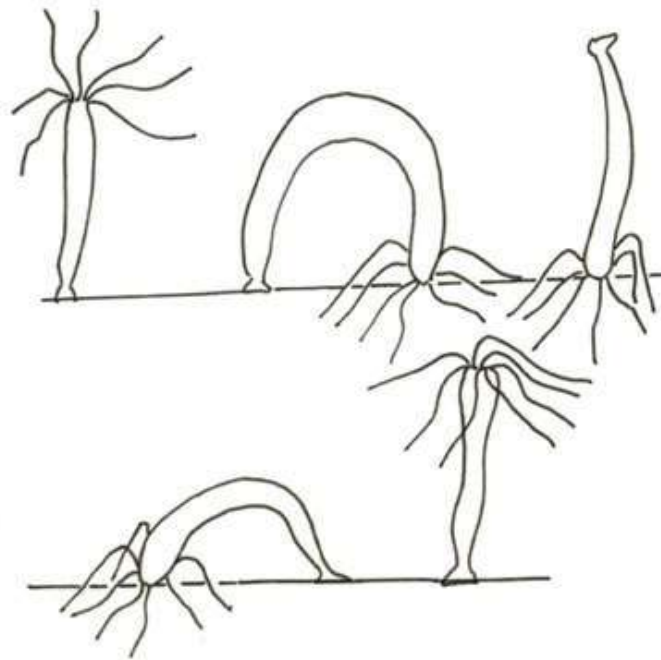
kráčivý

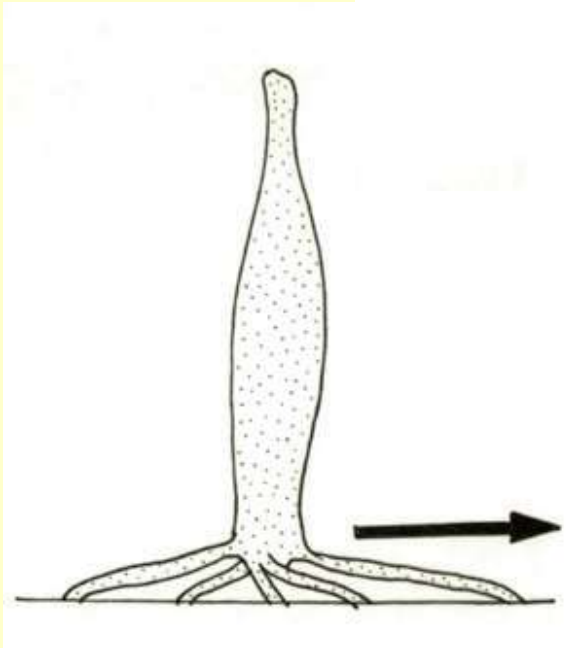
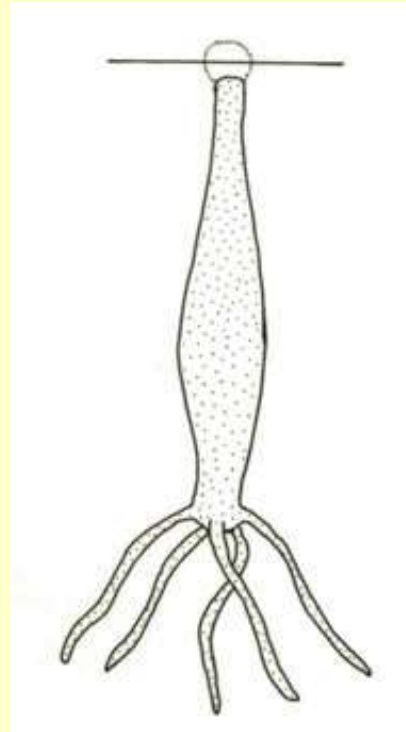
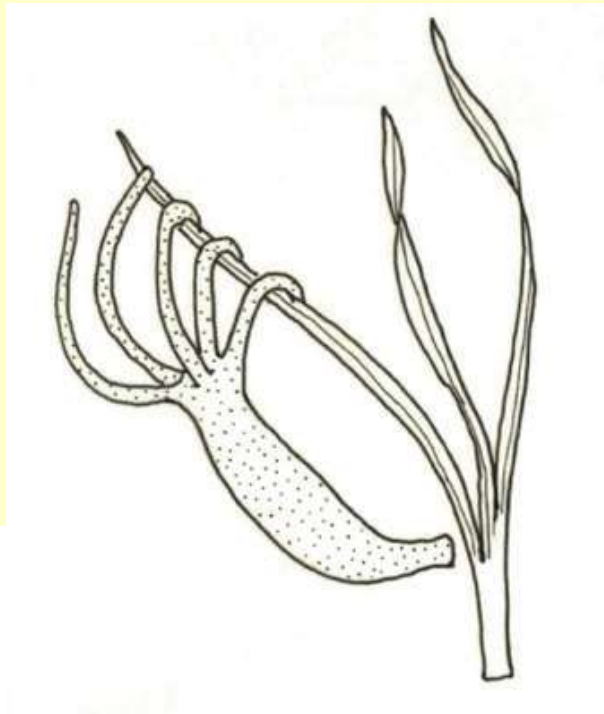
Pohyb vodních živočichů pijavkovitý

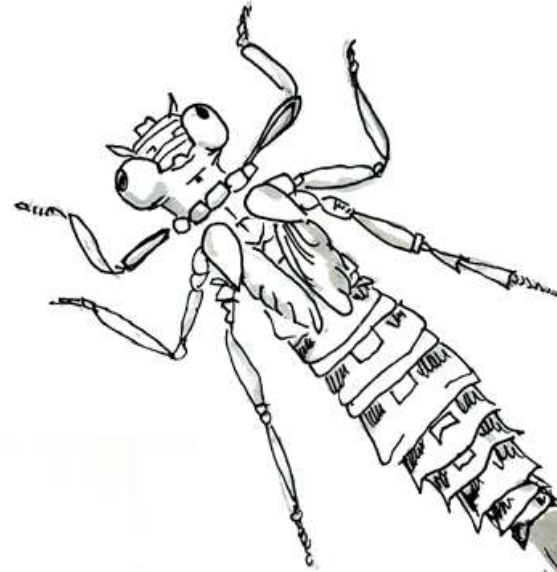
Pohyb vodních živočichů přemetovitý

Další způsoby pohybu nezmara

„Raketový“ způsob

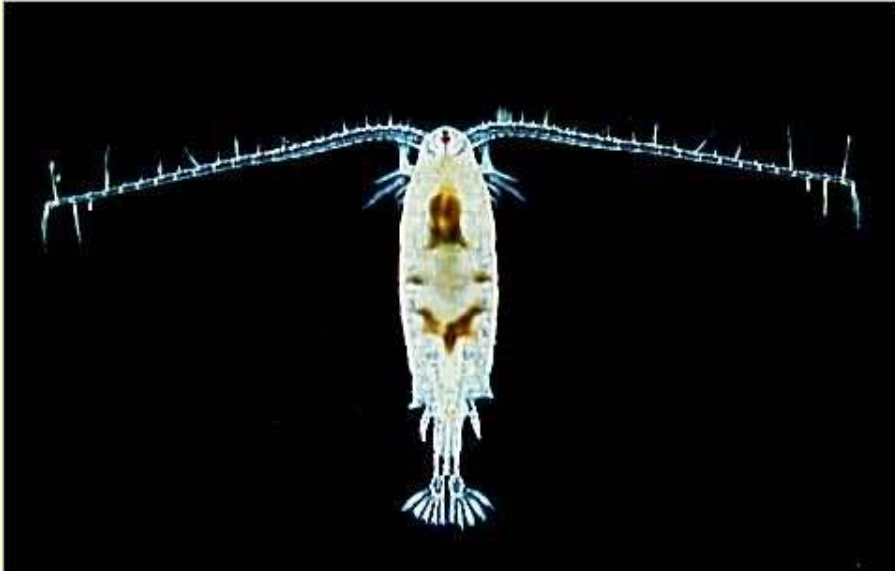
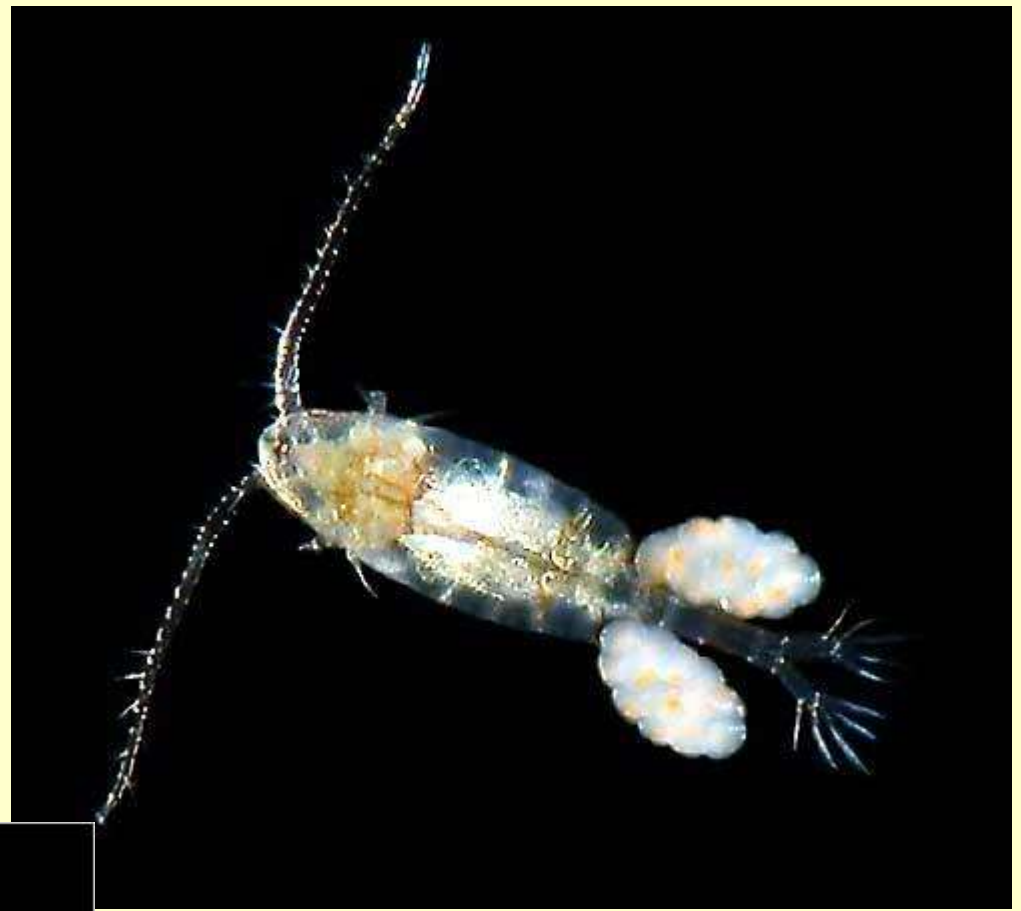
Plavání

vznášení zooplanktonu

Plavání

vznášení zooplanktonu

Plavání vlnivé

Plavání

kmitání všemi končetinami

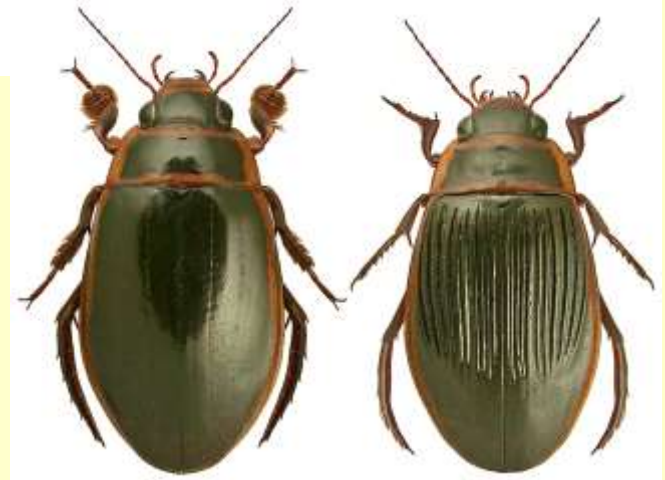
Plavání

pomocí třetího páru končetin

Plavání pomocí třetího páru končetin

Dytiscus marginalis (*Dytiscus marginalis*)
© Biopix.dk; N Sloth

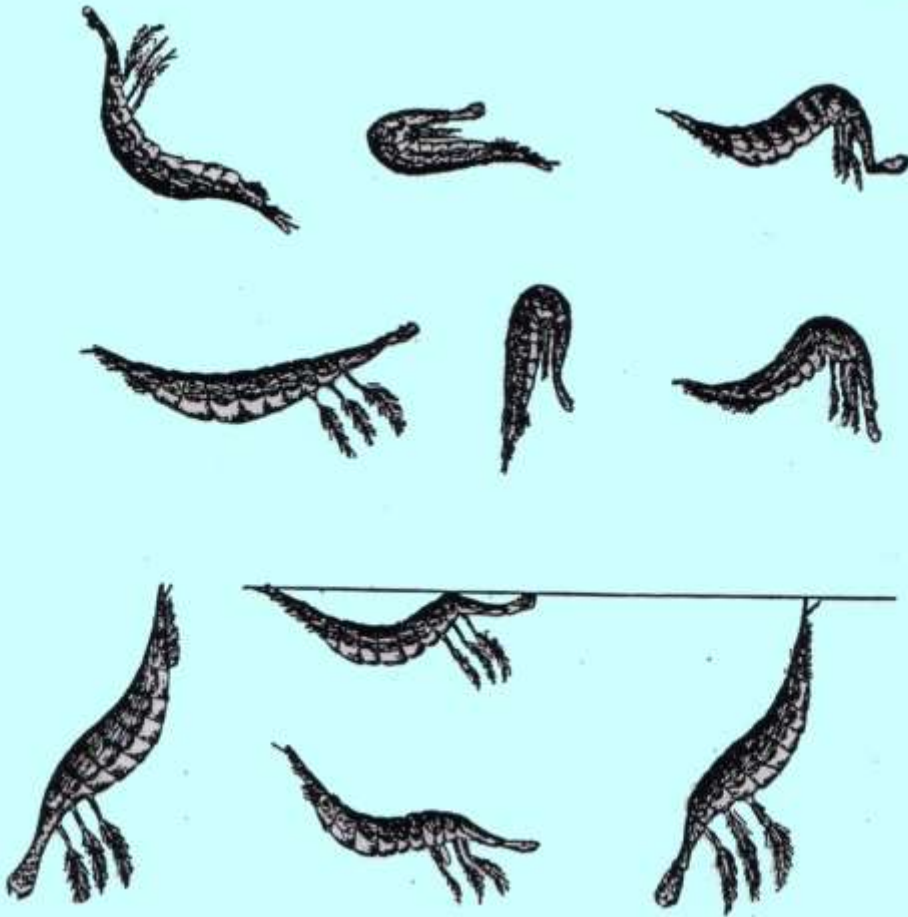
Plavání

kmitáním těla

Plavání

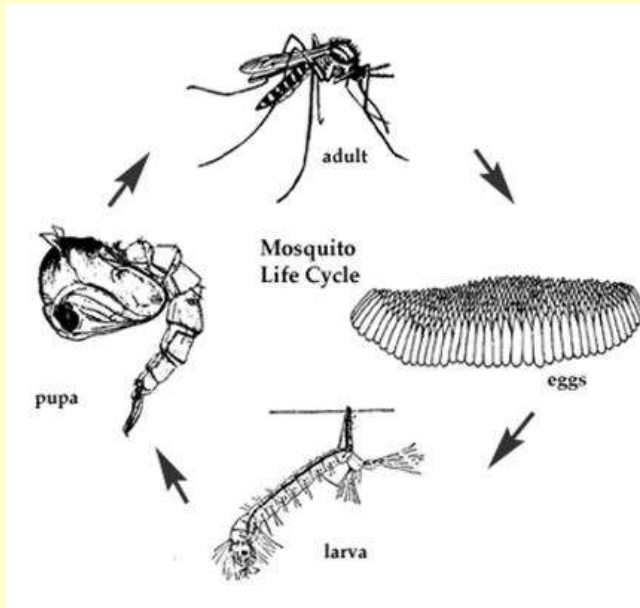
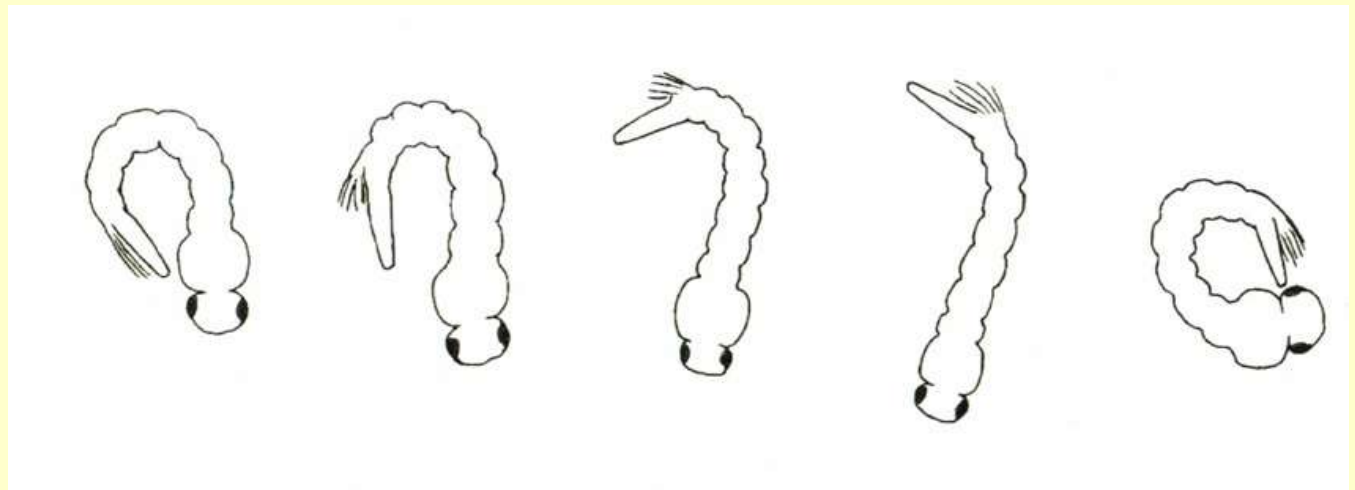
kmitáním těla

© - josef hlasek
www.hlasek.com
Acilius canaliculatus 2054

Plavání

kmitáním těla

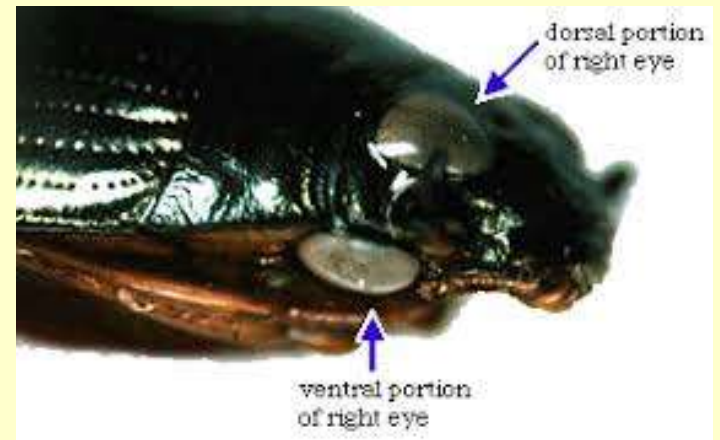

Klouzavý pohyb po hladině

Vířivý pohyb na hladině

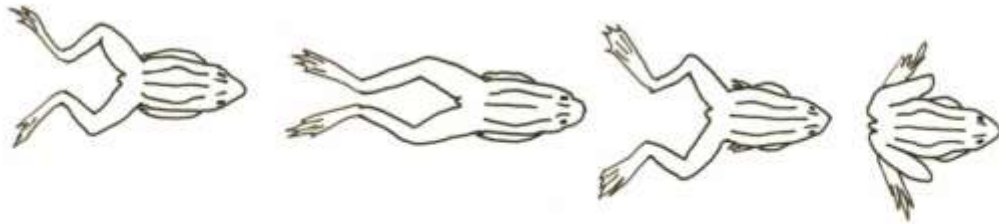

www.alamy.com - EBT6MX

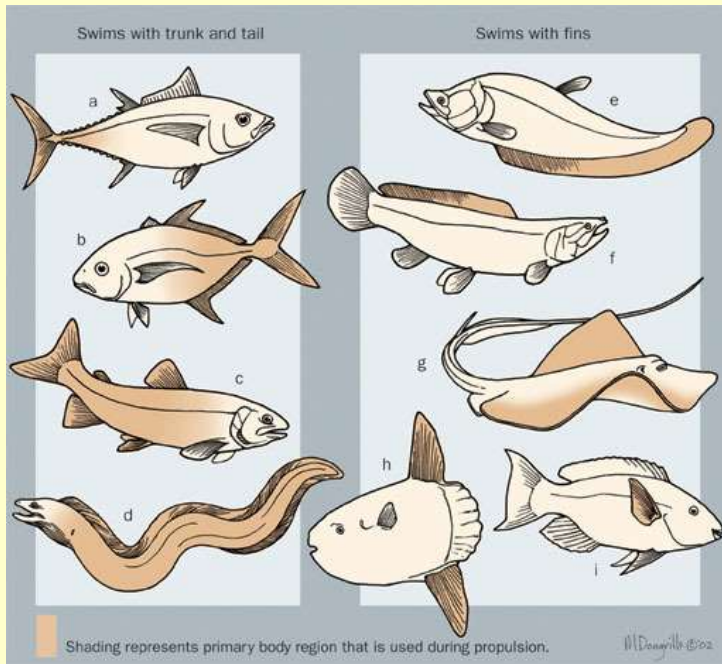
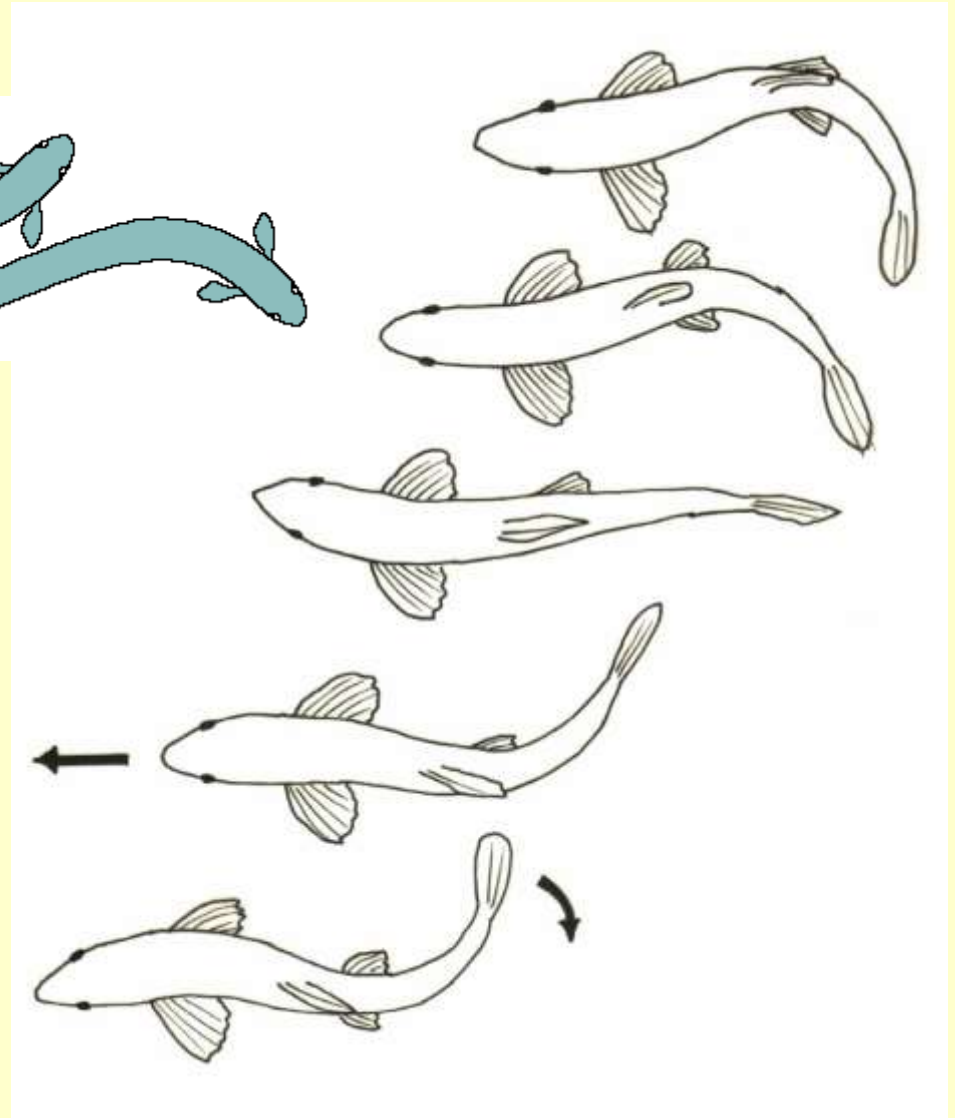
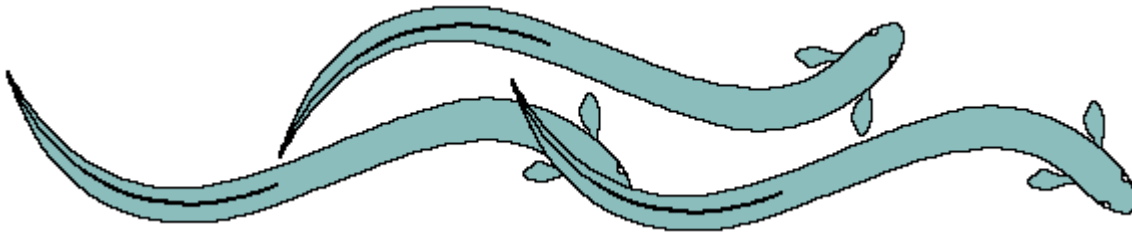

© Olli Peltajamaa

Plavání žáby

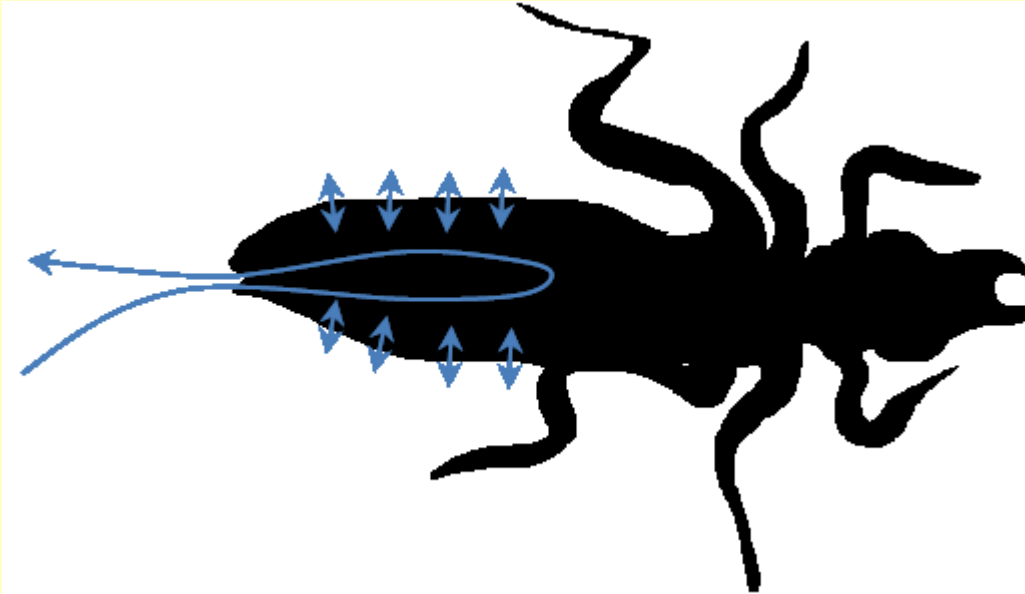
Plavání ryby

Dýchání vodních živočichů

Dýchání vodních živočichů

Využití rozpuštěného kyslíku ve vodě

Dýchání vodních živočichů

Využití rozpuštěného kyslíku ve vodě

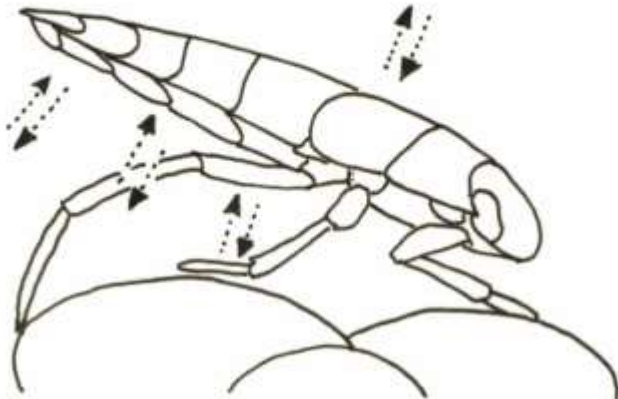
Dýchání vodních živočichů

Využití rozpuštěného kyslíku ve vodě

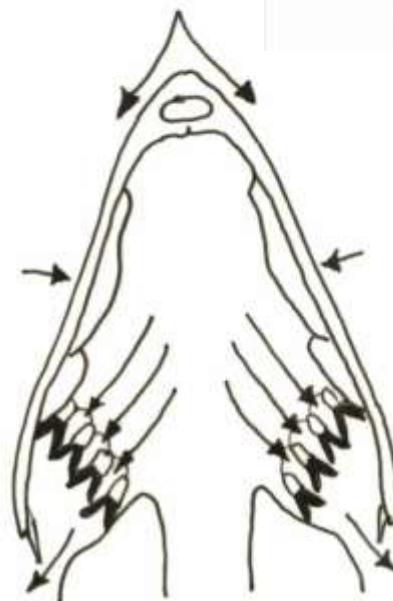
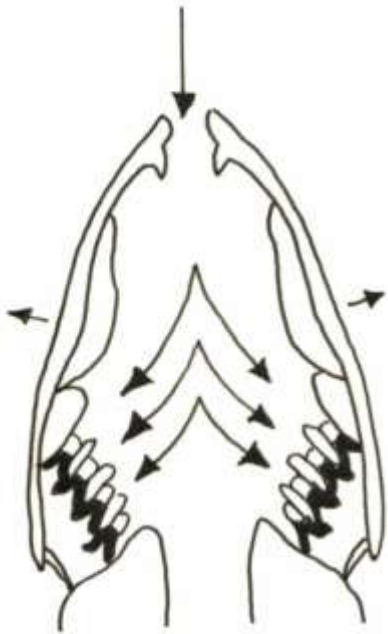
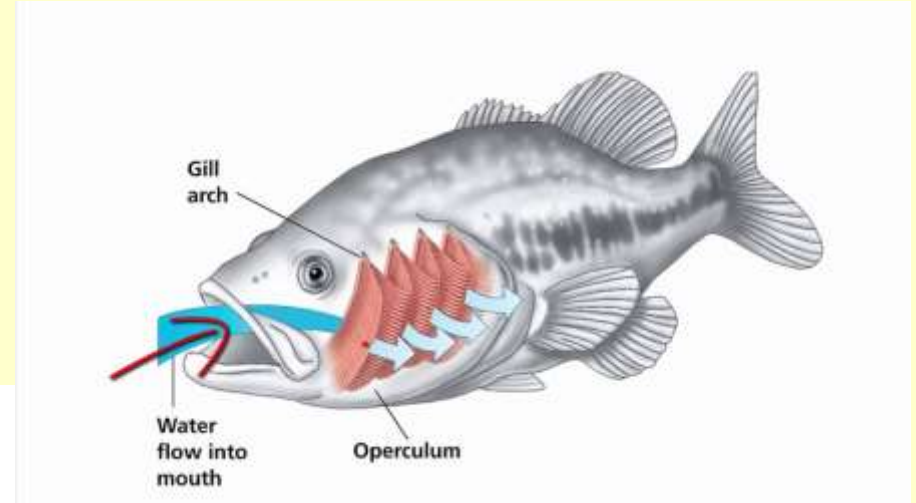
Dýchání vodních živočichů

Využití rozpuštěného kyslíku ve vodě, plastronové dýchání

Dýchání vodních živočichů

Využití rozpuštěného kyslíku ve vodě, dýchání žábami ryb

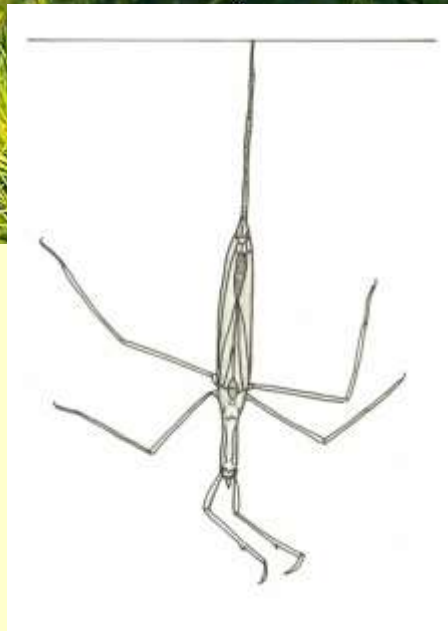
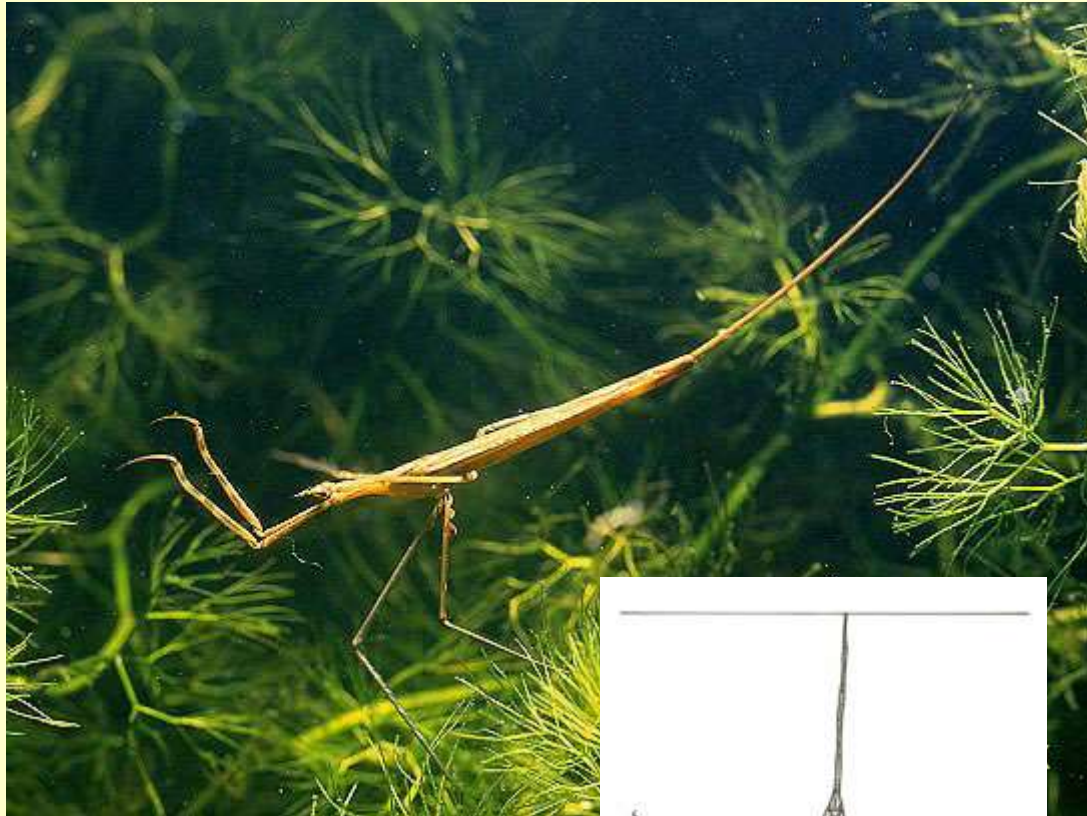
Dýchání vodních živočichů

Využití rozpuštěného kyslíku ve vodě, dýchání žábry u axolotla

Dýchání vodních živočichů

Dýchání vzdušného kyslíku

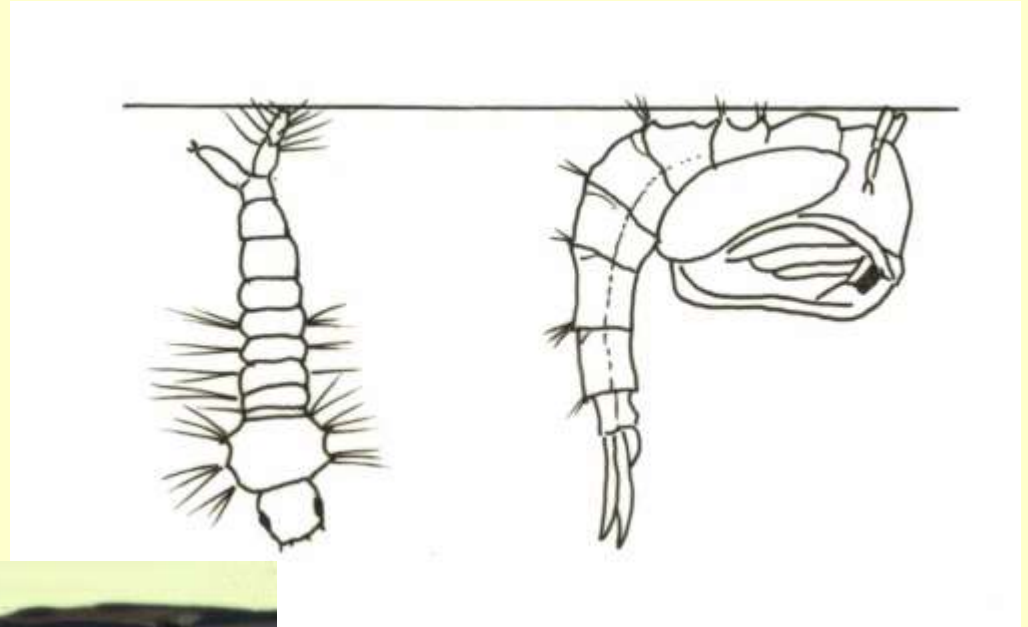

 alamy stock photo

FD0ENF
www.alamy.com

Dýchání vodních živočichů

Dýchání vzdušného kyslíku

Dýchání vodních živočichů

Dýchání vzdušného kyslíku

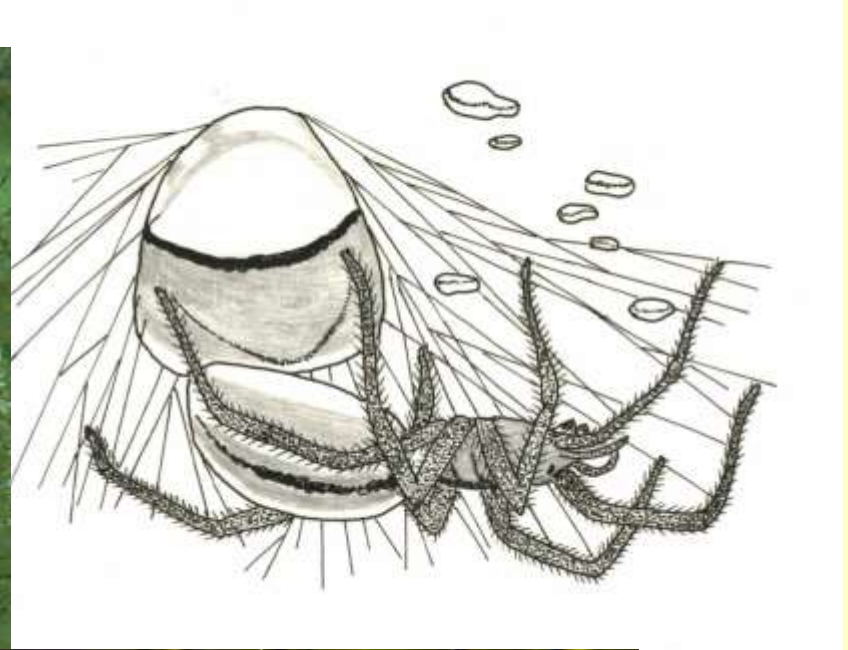
Dýchání vodních živočichů

Dýchání vzdušného kyslíku

Dýchání vodních živočichů

Dýchání vzdušného kyslíku

Dýchání vodních živočichů

Kombinované dýchání

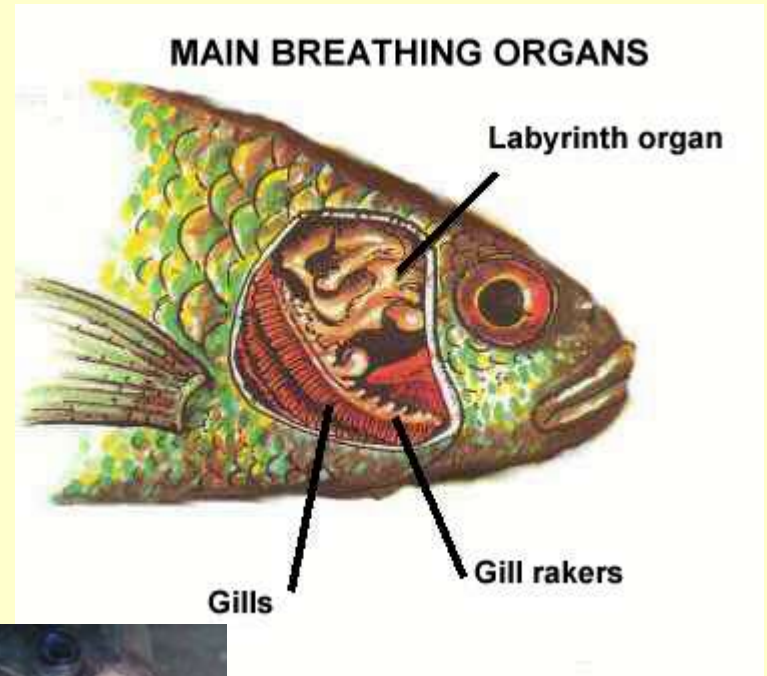

Dýchání vodních živočichů

Kombinované dýchání

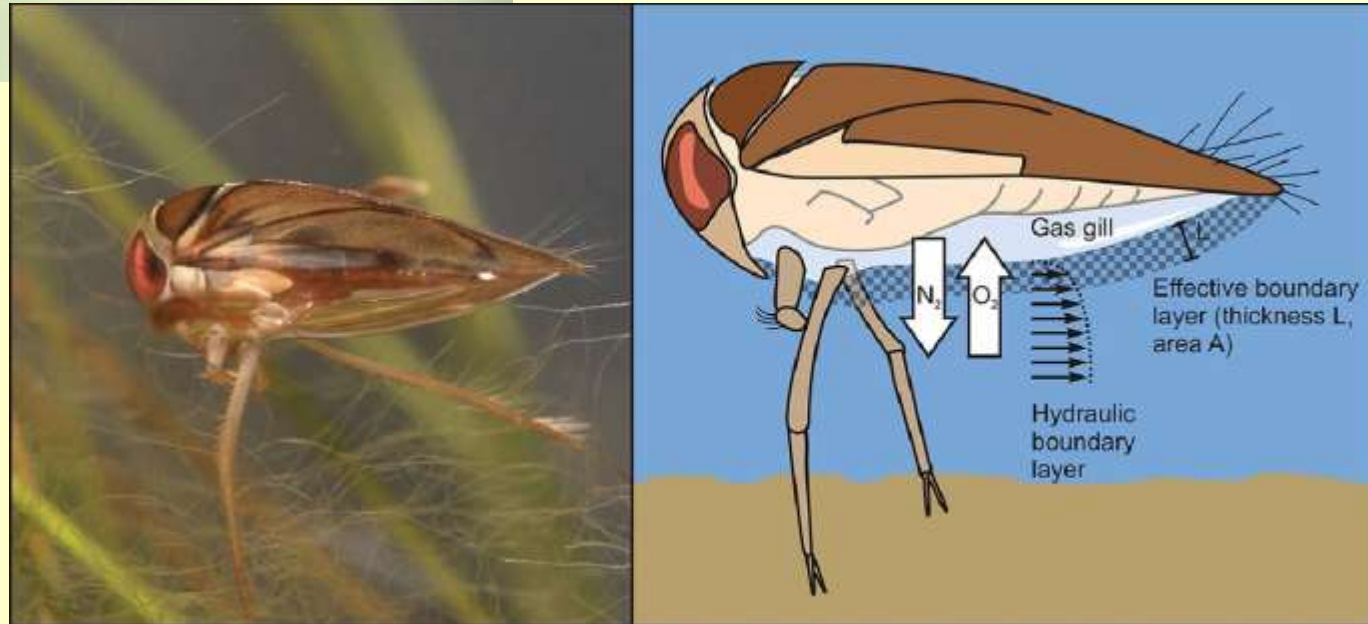

alamy stock photo

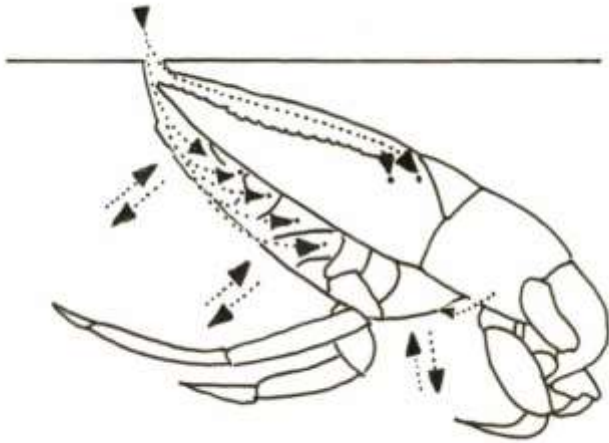
Dýchání vodních živočichů

Kombinované dýchání, fyzikální plíce *Corixa*,

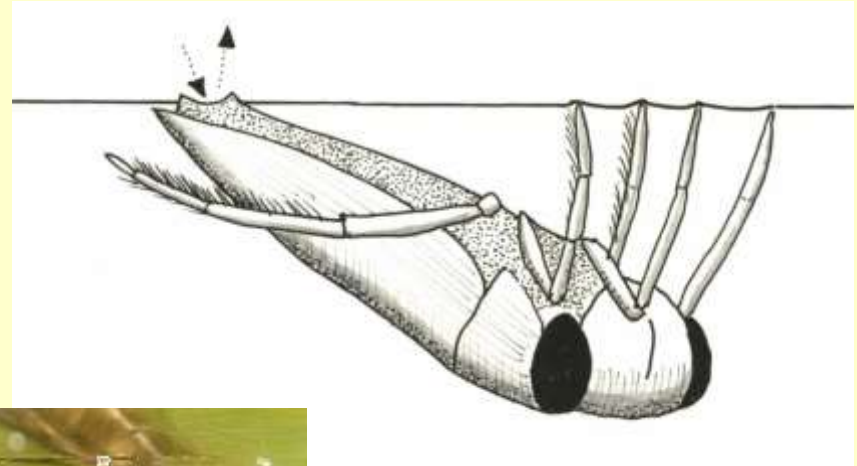
Dýchání vodních živočichů

Kombinované dýchání, fyzikální plíce

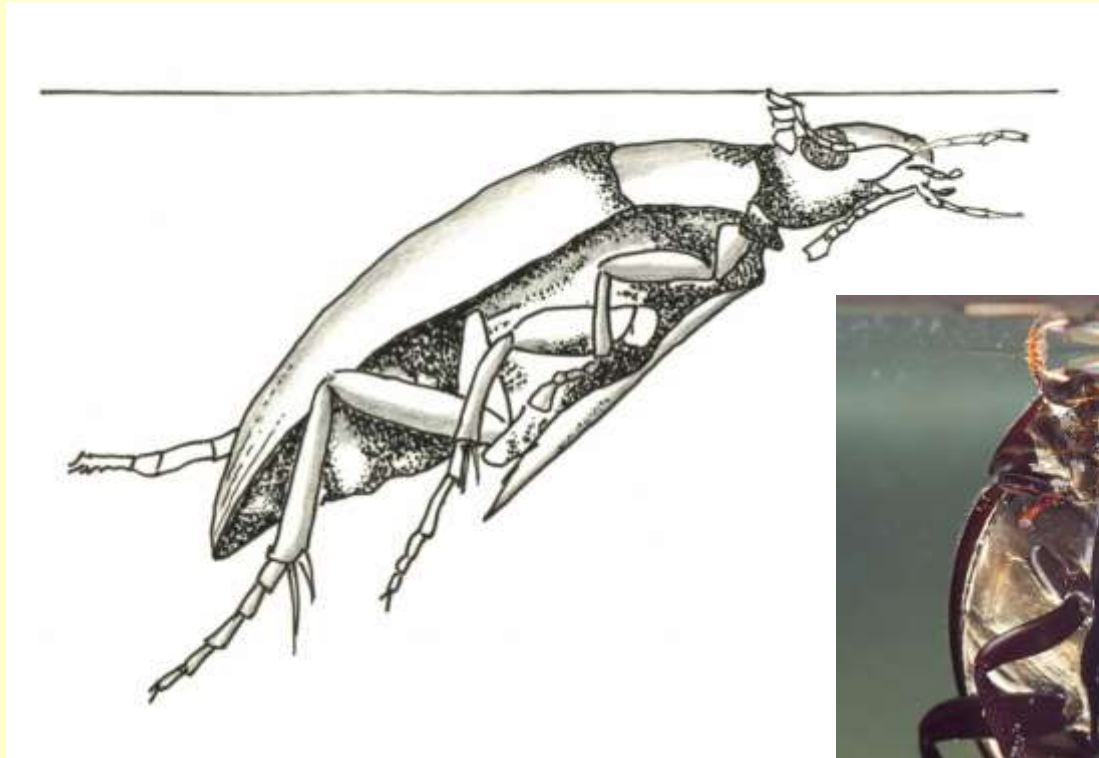
Dýchání vodních živočichů

Kombinované dýchání

Dýchání vodních živočichů

Kombinované dýchání

Dýchání vodních živočichů

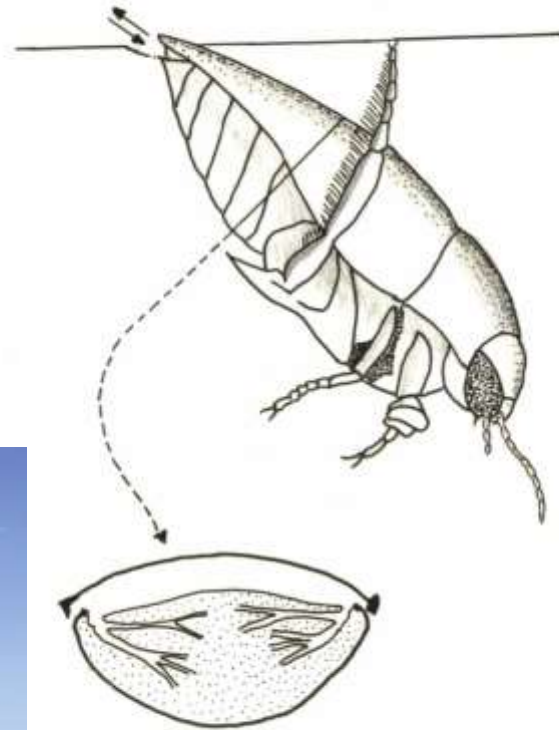
Kombinované dýchání

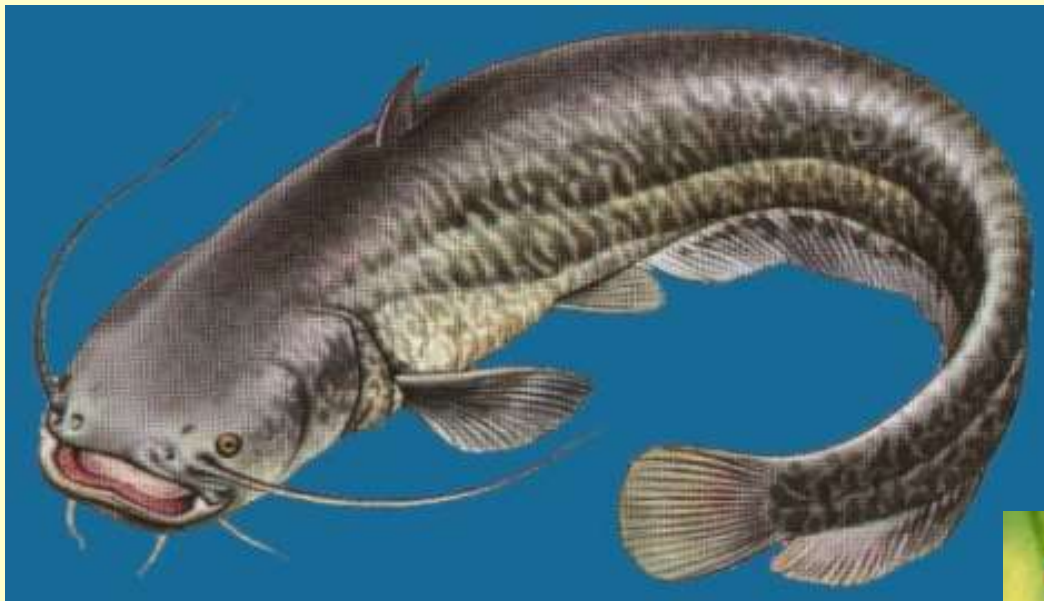
www.alamy.com - GY

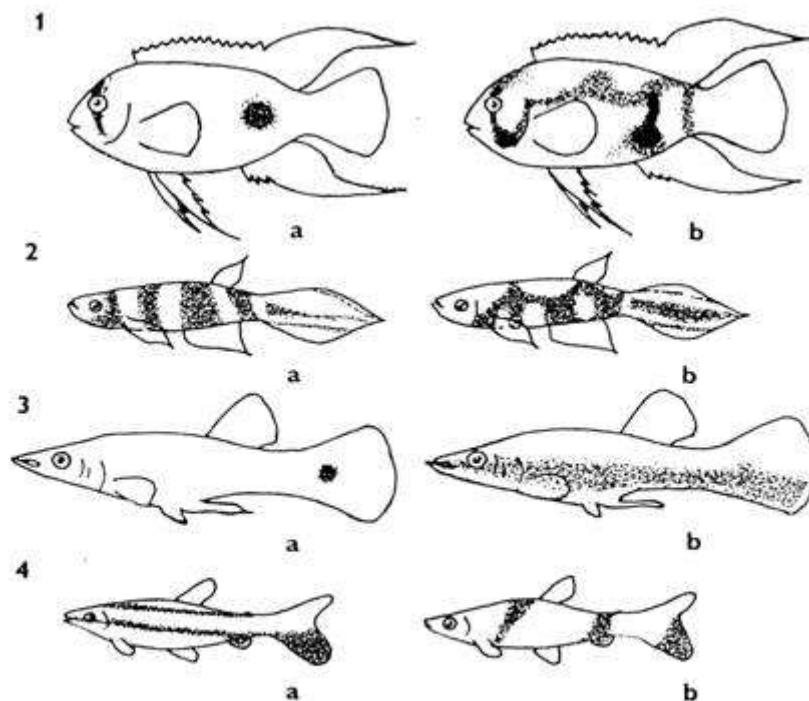
©Werner Zinographia

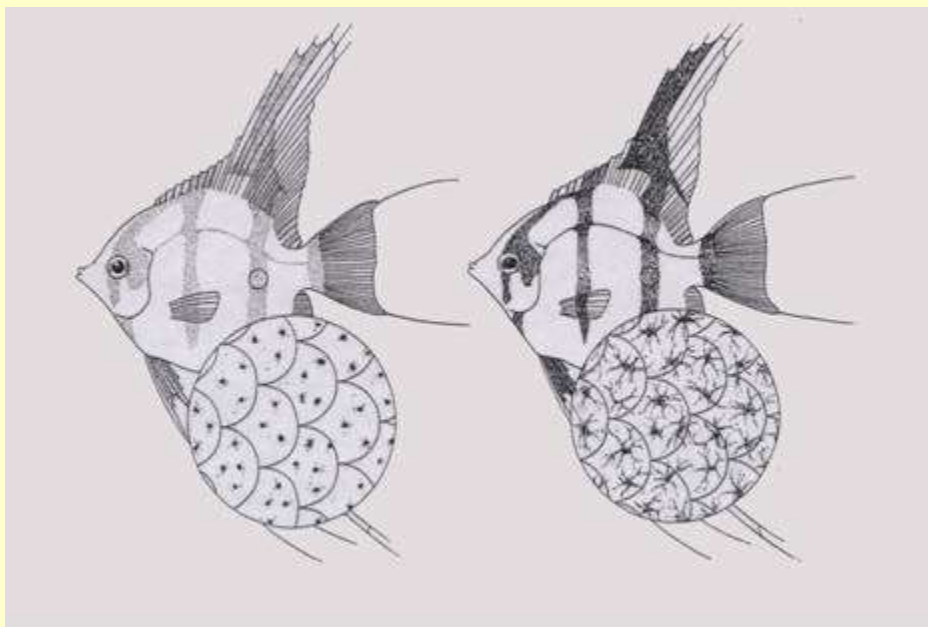
Doroste ryba v akváriu stejně jako v přírodě ?

Změna zbarvení ryb

1. akara *Aequidens maronii* 2. štikovec *Pseudepiplatys annulatus* (podle Neumannna, 1983) 3. živorodka *Belonesox belizanus* 4. *Poecilibrycon* šikmostojka (*Nannobrycon*) *eques* (podle Franka, 1977), a - denní zbarvení, b - noční zbarvení

Barevné odchylky

Albinismus

Xantoforismus

Albinismus

Melanismus

Barevné odchytky

Epalzeorhynchus bicolor

Barevné odchylky

Tvarové a barevné odchylky

Zlatá skalára

Plata kaliko

Čichavec (var.cosby)

Plata tuxedo mečik

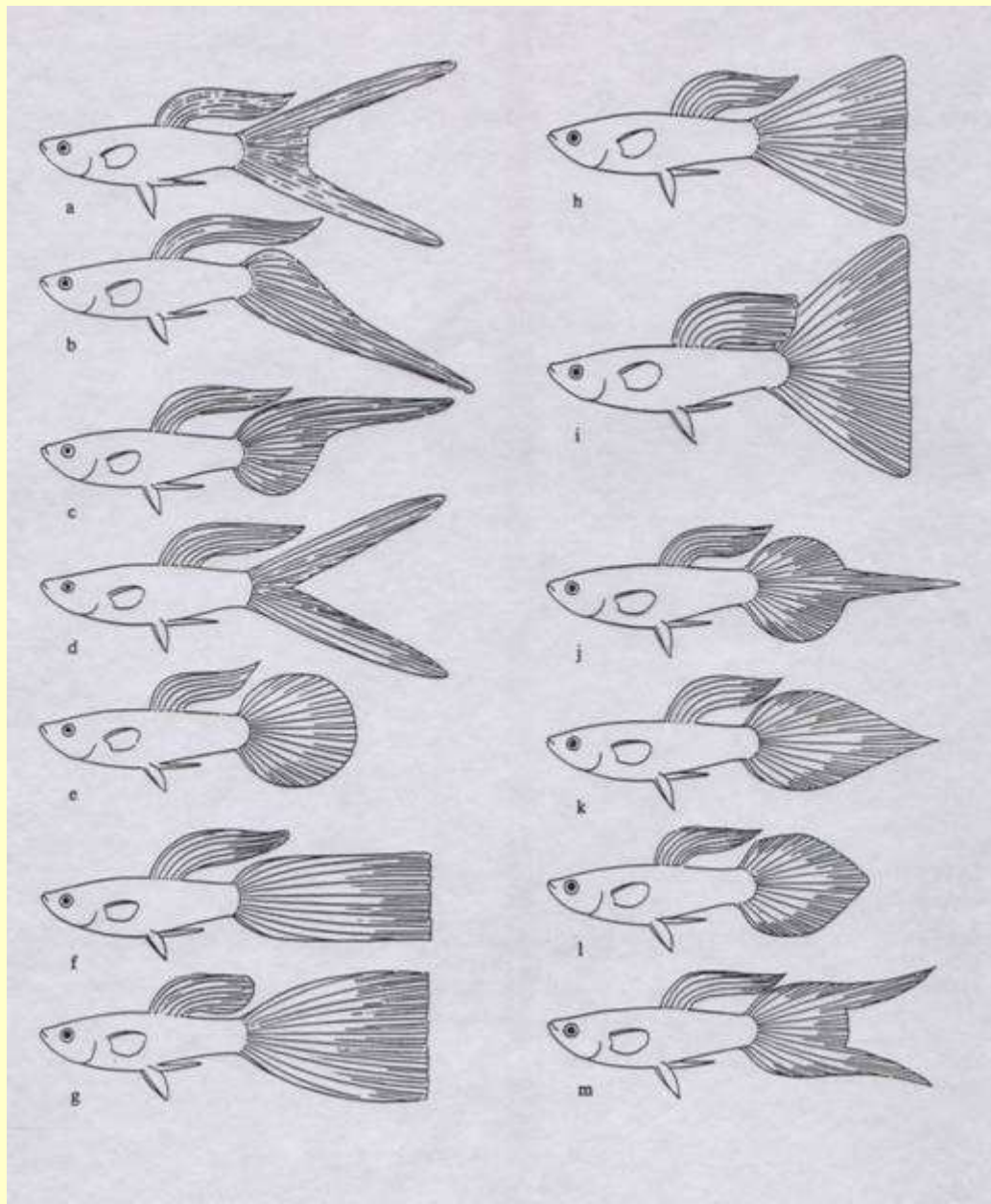

Závojnátka

Živorodka velkoploutvá

Standardy pavího očka

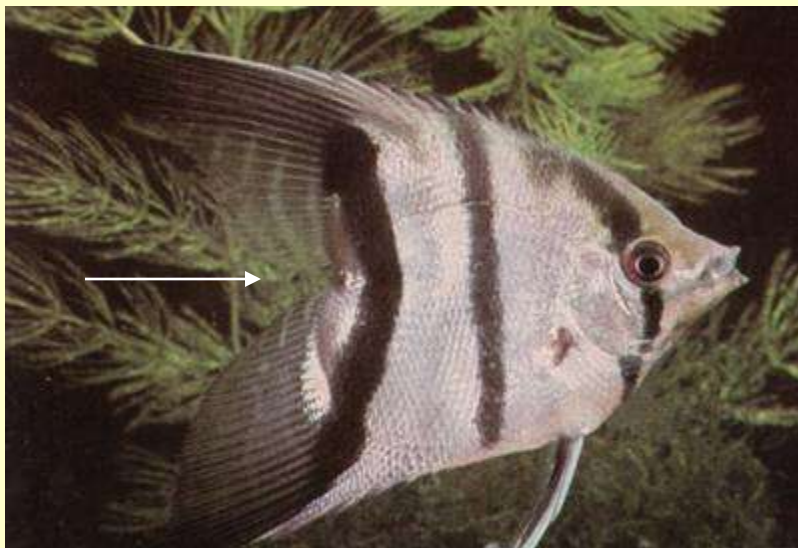
Odchylky pavího očka

Onemocnění dědičná či vyvolaná v ontogenezi patogenními faktory

- Dědičné deformace páteře, srůsty či chybění ploutví
- Odchyly ve zbarvení
- Nádory

Onemocnění vyvolaná nevhodným prostředím

- Špatná kvalita vody - otravy
- Stresové situace
- Nevhodná potrava
- Další příčiny

Změna zbarvení u rájovce

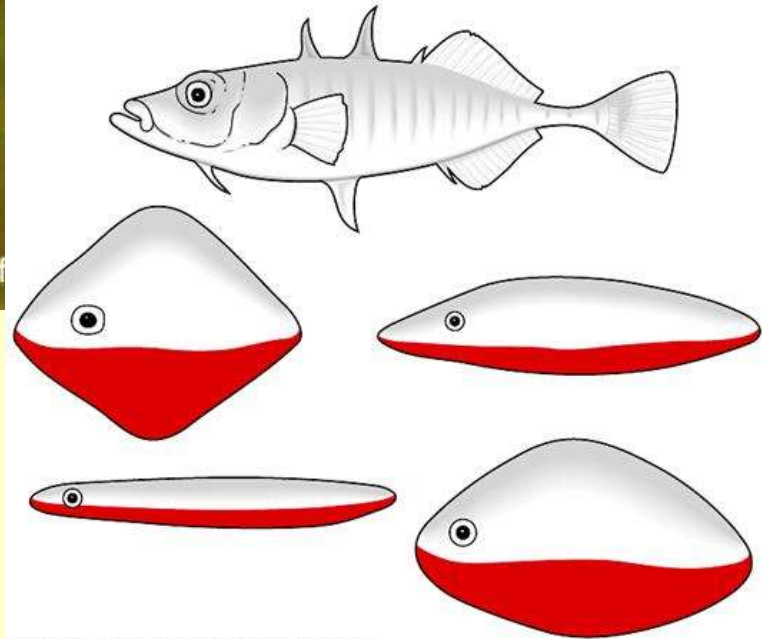
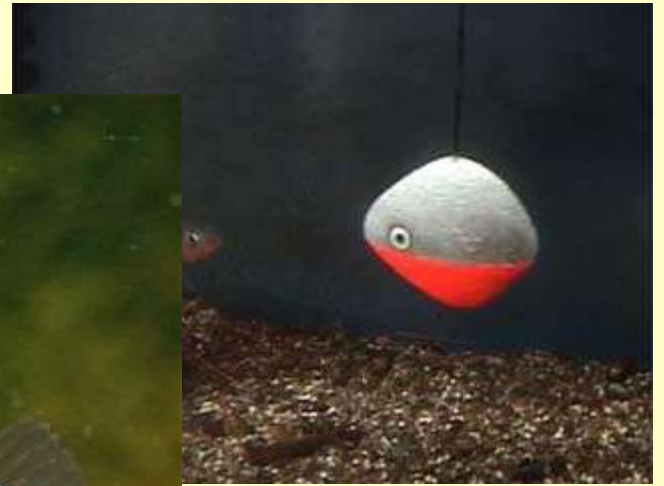
Zatvrdnutí jiker u razbory

Epigamní chování

ARKive

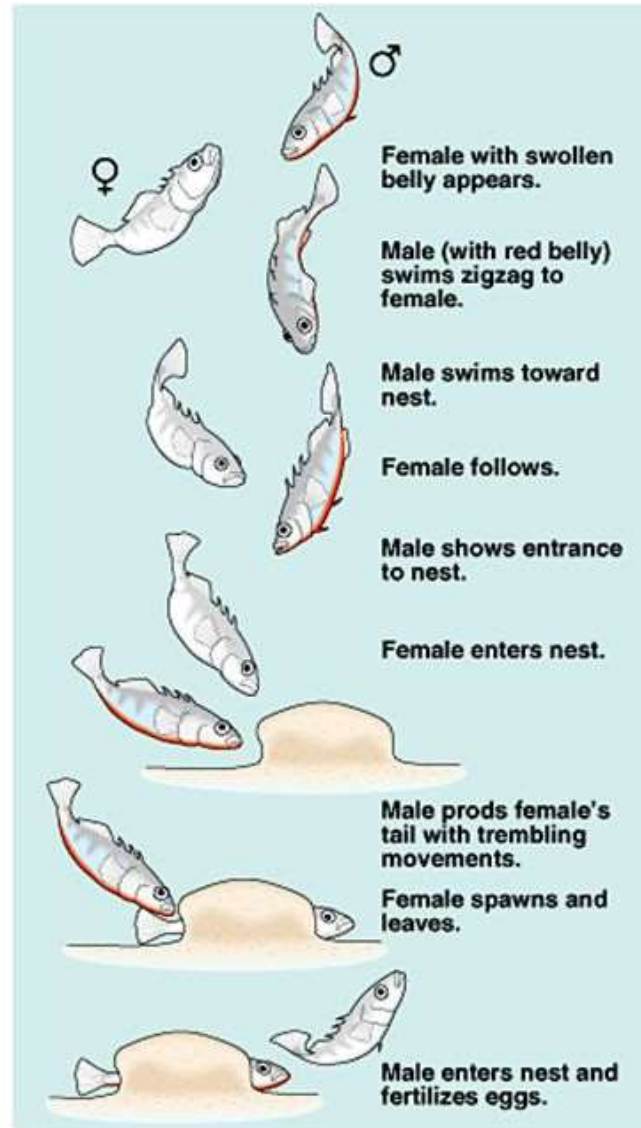

© www.osf

Copyright © Pearson Education, Inc., publishing as Benjamin Cummings.

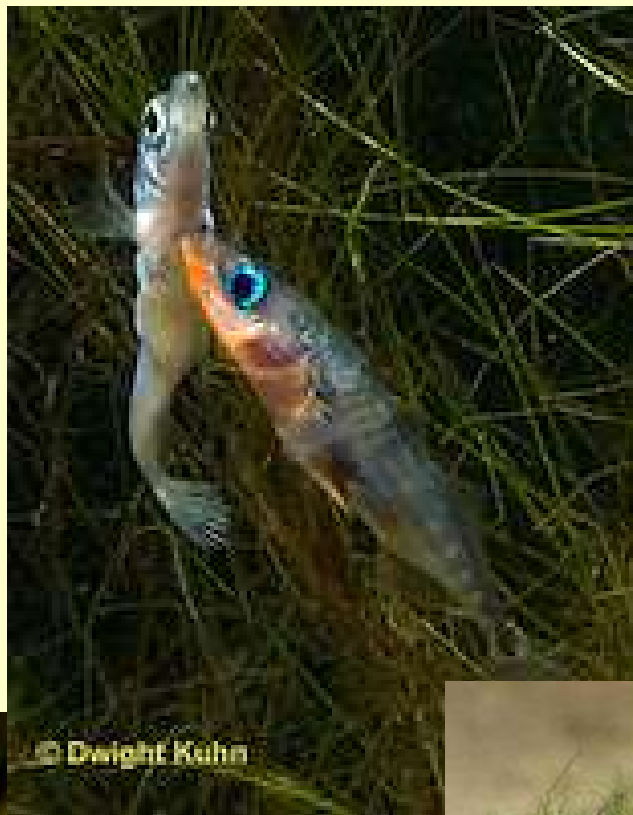
Figure 51.23 Courtship behavior in the three-spined stickleback

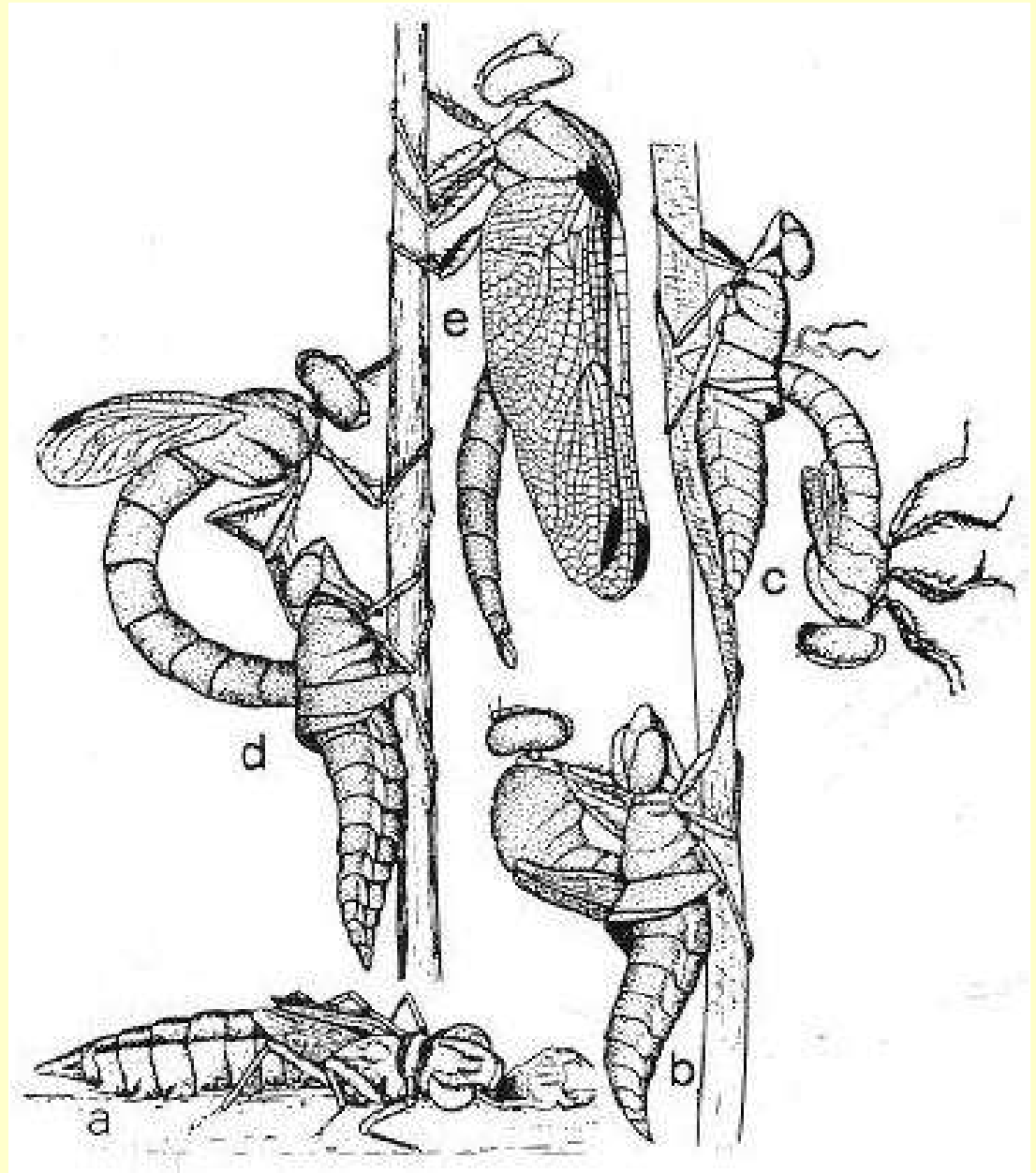
Copyright © Pearson Education, Inc., publishing as Benjamin Cummings.

Identifikace téhož druhu
Připravenost ke tření
Sexuální výběr důležitý pro
úspěšnou parentální péči

Tření koljušky

Vývin vážky

Vývin vážky

Tření

Razbora klínoskvrnná (*Rasbora heteromorpha*)

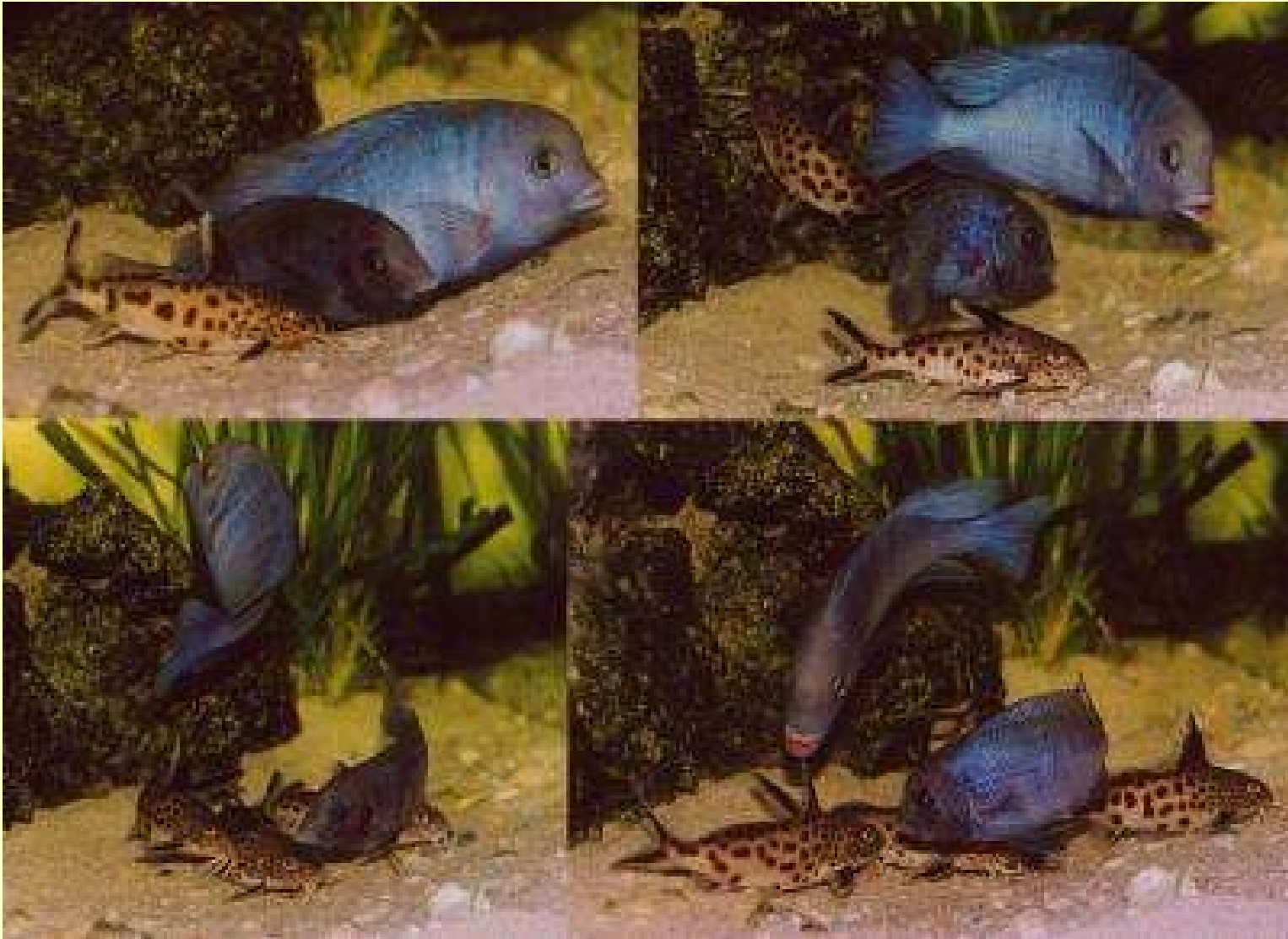

Tření rájovce

Peřovcovití (Mochokidae)

Synodontis multipunctatus

Peřovcovití (Mochokidae)

Synodontis multipunctatus

merjo

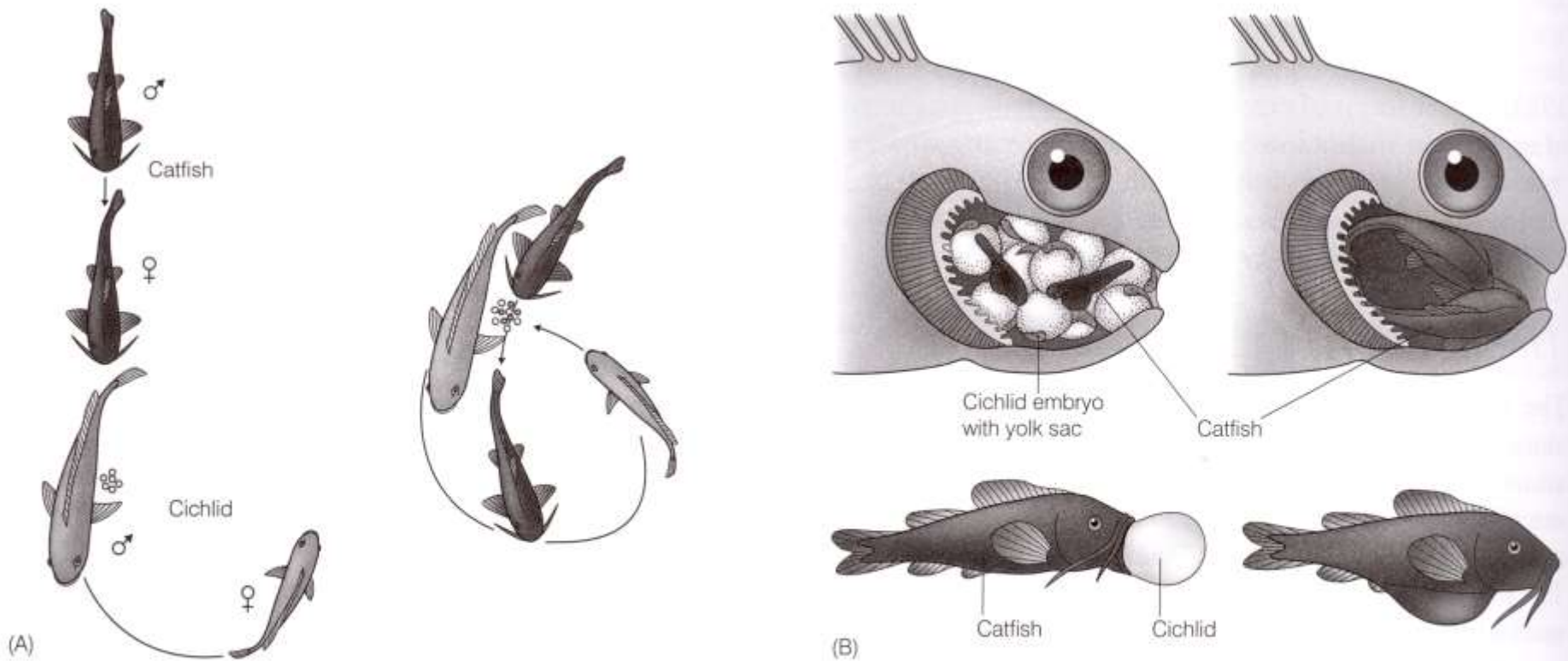

Figure 21.12

(A) Cuckoo Catfish pairs (darker fish) follow close behind spawning, mouth-brooding cichlids, laying their eggs amongst the fertilized cichlid eggs. The female cichlid picks up the catfish eggs along with her own. (B) In the mouth of the mother cichlid, catfish young hatch earlier and develop faster than cichlids, eating first the yolk sacs and eventually entire cichlid larvae. After Sato (1986) and Barlow (2000).

Fenomén Rosy Leové (Novák 1994)

Vyšší přirozená úmrtnost rychle rostoucích ryb. Význam: ryby žijí déle, když je chováme v nižších teplotách (v rozmezí ekologické valence).

Fenomén Rosy Leové (Novák 1994)

Věková skupina	L1	L2	L3	L4	L5	L6	L7
1	43						
2	39	60					
3	38	59	83				
4	29	59	84	103			
5	28	58	79	100	130		
6	27	56	75	101	125	149	
7	26	56	76	98	121	145	170
průměr	33	58	79	101	125	147	170

Vliv velikosti nádrže na velikost ryb

- Živorodka duhová

Jedinci dorůstali v menších nádržích vždy menších rozměrů, pokud byly přeloveny do větší nádrži, brzy dosáhly odpovídající velikosti novému prostředí

Vliv hejna na růst ryb

Brachydanio

Notropis

- Ryby rostly rychleji v hejnu než v izolaci

Únosný počet ryb v akváriu (Novák 1983)

- Objem: **180** a **42** litrů
- Do každého 1 neoplozená samice a samec
- Velká nádrž: za 5 měsíců 85 ks
za 7 měsíců 58 ks
za 12 měsíců cca 60 ks
na konec 2,6 litru na jednu rybu
- Malá nádrž: zvýšení počtu na 24 ks
na konci pokusu 21ks
na konec 1,8 litru na jednu rybu

Allomimeze

ORIGINAL

VELKÉ PRAVĚKÉ

AKVÁRIUM

hraj si & poznávej

Vylepšená sada pro chov těchto pravěkých vodních živočichů

Akvárium lze přepažit a listonohy chovat odděleně

8+

Clementoni

